
УДК 378.147+371.322+615.15

НАВЧАЛЬНО-ТРЕНІНГОВІ ЦЕНТРИ У ФОРМУВАННІ ВМІНЬ І НАВИЧОК, НЕОБХІДНИХ ДЛЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОВІЗОРА

О. А. Струк, А. Р. Грицик

*Івано-Франківський національний медичний університет; кафедра фармації; 76018, Україна, м. Івано-Франківськ, вул. Галицька, 2;
e-mail: sanichka5@gmail.com*

Навчально-тренінгові центри є необхідними при підготовці спеціалістів та надають (які мають) необхідну базу для формування та вдосконалення практичних умінь і навичок використання хімічних, фізичних, фізико-хімічних методів при розробці показників якості лікарських засобів, здійснюють вибір методів аналізу фармацевтичної продукції при створенні АНД, розробляють методики визначення параметрів якості лікарських засобів (ідентифікація, випробування на чистоту, кількісне визначення), розробляють експрес-методи якісного та кількісного аналізу лікарських форм внутрішньоаптечного виготовлення.

Ключові слова: *навчально-тренінгові центри, вміння, навички, провізори.*

Підготовка студентів базується на принципах інформаційної організації навчального процесу з елементами самостійної роботи, а також на впровадженні нових ефективних форм контролю знань і вмінь.

В Івано-Франківському національному медичному університеті на кафедрі фармації працюють лабораторії навчально-тренінгового центру «Фармація» для закріплення знань і вдосконалення практичних навичок студентів.

Мета дослідження – розкриття проблеми формування та вдосконалення практичних умінь і навичок у процесі підготовки студентів та користь лабораторії практичної фармації №2 навчально-тренінгового центру «Фармація» у їх формуванні з дисциплін «Фармацевтична хімія» та «Стандартизація лікарських засобів».

Основним завданням навчально-тренінгових центрів є формування вмінь і навичок, необхідних для діяльності провізора в області організації та проведення контролю якості лікарських засобів відповідно до перспектив їхнього розвитку. У зв'язку з досягненнями фундаментальних фізико-хімічних і медико-біологічних наук, які постійно розвиваються, студент повинен засвоювати методи визначення тотожності лікарських речовин, методи кількісного визначення лікарських речовин, визначення фізичних констант лікарських речовин, фізико-хімічні методи аналізу, виготовлення необхідних реактивів, еталонних і титрованих розчинів, методи аналізу лікарських форм, у тому числі експрес-методи.

Знання підіймають діяльність людини на вищий рівень усвідомленості, підвищують упевненість людини в своїй професійній діяльності. Крім знань, необхідно володіти вмінням і навичками. Уміння засновані на знаннях і навичках. Діяльність провізора є відповідальною і складною, тому необхідно постійно вдосконалювати знання, практичні навички та вміння.

Практична навичка – це здатність належно виконувати певні дії, заснована на доцільному використанні людиною набутих раніше досвіду, знань і вмінь. Уміння є складним процесом аналітико-синтетичної діяльності кори великих півкуль головного мозку, у ході якого створюються й закріплюються асоціації між завданням, необхідними для його виконання знаннями та застосуванням знань на практиці.

Навички є компонентами свідомої діяльності людини, які виконуються повністю автоматично. Велике значення у формуванні всіх типів вмінь і навичок студентів мають вправи, завдяки їм відбувається автоматизація навичок, удосконалення вмінь та закріплення знань [1].

Лабораторія практичної фармації №2 навчально-тренінгового центру «Фармація» формує практичні навички з дисциплін «Фармацевтична хімія» та «Стандартизація лікарських засобів» із використанням хімічних методів згідно вимог Державної Фармакопеї України: визначення катіонів і аніонів діючих речовин неорганічної природи, функціональних груп діючих речовин органічної природи у сировині, матеріалах, напівпродуктах і готовій продукції хімічними методами; визначення основних фізичних характеристик лікарських речовин (температура плавлення, кипіння, застигання); визначення наявності сторонніх речовин (домішок) у сировині, матеріалах; проведення контролю очищеної води, для ін'єкцій, отриманої з питної води хімічними та інструментальними методами; визначення розрахунковими методами та приладами концентрації спирту у водно-спиртових розчинах; дослідження основних показників готових лікарських засобів, отриманих із лікарських та допоміжних речовин візуальними та інструментальними методами (прозорість, забарвленість, рН, показник заломлення, кут обертання та густина ін'єкційних розчинів); визначення фізичними та фізико-хімічними методами показників якості пероральних, твердих, м'яких лікарських форм та аерозолів; здійснення контролю індивідуально виготовлених ЛФ та реєстрація їх результатів у відповідних журналах (письмовий, опитувальний, органолептичний, фізичний, хімічний, контроль при відпуску) тощо [2-10].

Навчально-практичний центр є консультативним пунктом для підготовки до модульного контролю з фармацевтичної хімії для студентів III-IV курсів, зі стандартизації лікарських засобів для студентів V курсу та випускників при підготовці до державної атестації.

У лабораторії №2 навчально-тренінгового центру «Фармація» в 2015-2016 навчальному році оновлено перелік практичних навичок, ме-

тодичних вказівок до проведення занять із фармацевтичної хімії для студентів III курсу, із фармацевтичної хімії для студентів коледжу, зі стандартизації лікарських засобів для студентів V курсу. Також поновлено перелік ситуаційних задач із врахуванням наявних реактивів, посуду, зразків препаратів. Організовано роботу лабораторії (графік роботи, чергування викладачів і лаборантів, журнал індивідуальної роботи студентів).

Отже, навчально-тренінгові центри є необхідними при підготовці спеціалістів та надають необхідну базу для формування та вдосконалення практичних умінь і навичок використання хімічних, фізичних, фізико-хімічних методів при розробці показників якості лікарських засобів, здійснюють вибір методів аналізу фармацевтичної продукції при створенні АНД, розробляють методики визначення параметрів якості лікарських засобів: ідентифікація, випробування на чистоту, кількісне визначення та розробляють експрес-методи якісного та кількісного аналізу лікарських форм внутрішньоаптечного виготовлення.

Колектив кафедри фармації живе сучасними проблемами, роздумами про перспективи розвитку, а головне, щирим бажанням знайти своє місце в реформованій системі підготовки фахівців фармації. Вони приносять радість творення, задоволення від зробленого, а від оточуючих – визнання.

Література

1. Потапова М.В. Фактори, що впливають на якість засвоєння знань і умінь випускників / М.В. Потапова, В.В. Шахматова // Фізика в школі. – 2008. – № 8. – С. 35-42.
2. Державна фармакопея України. – 1-е вид. – Х.: РІРЕГ, 2001. – 556 с.
3. Державна фармакопея України. – 1-е вид., Доповнення 1. – Х.: РІРЕГ, 2004. – 494 с.
4. Державна фармакопея України. 1-е вид., Доповнення 2. – Х.: Державне підпр-во «Науково-експертний фармакопейний центр», 2008. – 620 с.
5. Фармацевтична хімія: Підручник для студ. вищ. фармац. навч. закл. і фармац. ф-тів вищ.мед. для студ. вищ. фармац. навч. закл. / За заг. ред. П.О. Безуглого. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2008. – 560 с.
6. Фармацевтичний аналіз: Навч. посіб. для студ. вищ. фармац. навч. закл. III-IV рівнів акредитації / П.О. Безуглий, В.О. Грудько, С.Г. Леонова та ін.; За ред. П.О. Безуглого. – Х.: Вид-во НФАУ; Золоті сторінки, 2001. – 240 с.
7. Положення про Державний департамент з контролю за якістю, безпекою та виробництвом лікарських засобів і виробів медичного призначення // Провизор. – 2000. – №12. – С. 2-3.
8. Положення про Державний фармакологічний центр МОЗ України.
9. Положення про Фармакопейний комітет //Фармаком. – 1998. – №2. – 40 с.

10. Шостенко Ю.В. Діяльність Державного наукового центру лікарських засобів у Галузі контролю якості та стандартизації ліків в СРСР та в Україні / Ю.В. Шостенко // Фармаком. – 1998. –№ 1. – С. 13–26.

*Стаття надійшла до редакційної колегії 21.12.2015 р.
Рекомендовано до друку д.м.н., професором Поповичем В.І.,
д.м.н., професором Прищуком Л.А. (м .Київ)*

EDUCATION AND TRAINING CENTERS IN SHAPING THE SKILLS NEEDED FOR ACTIVITIES PHARMACIST

O. A. Struk, A. R. Gritsic

*Ivano-Frankivsk National Medical University; Department of Pharmacy;
76018, m. Ivano-Frankivsk, Galytska str., 2;
e-mail: sanichka5@gmail.com*

Education and training centers are necessary in the preparation of specialists. They provide the necessary basis for the development and improvement of practical skills in chemical, physico-chemical methods in the development of indicators of quality medicines. Developing methods for determining quality parameters of products: identification, purity testing, quantitative determination and development of rapid methods of qualitative and quantitative analysis of the pharmaceutical manufacturing of dosage forms.

Key words: *educational and training centers, skills, pharmacists.*